D-two 1 Korpusu
Wojsk Litwy Środkowej
Oddz. II

Belwedor (Adj. Gn.)

N.p., dn. 13/II.1921 r.

6/105 T2

721/650.

RAPORT TYGODNIOWY

za czas od 6-go do 12-go II.21 r.

L I T W I N I.

I. Linja frontu: bez zmian.

II. Sytuacja militarna. W porównaniu z poprzednią zmieniła się o tyle, że 11-ty pułk nie jest całkowicie skoncentrowany w głębokiej rezerwie, lecz częściami przerzucany na północ w stronę SZAWEL.

Wiadomość o obsadzeniu odcinka MERECZ - ORANY przez jeden baon 11-go p.p. nie potwierdza się. Obecność 6-go p.p. w rejonie STOKLISZKI - LUTRYMANCE pozwala przypuszczać, iż odcinek ten obsadzony jest przez oddziały tego pułku.

Zapowiadane zluzowanie 4-go p.p. przez 7-my do dnia dzisiejszego nie nastąpiło.

III. Dyzlokacja. Bez zmian.

IV. Zaprowiantowanie i umundurowanie. Bez zmian.

V. Nadużycia. Dnia 8-go II-go r.b. litwini przekroczyli linje rozejmowę i obsadzili wieś PAPIERNIĘ /w pasie neutralnym przy trakcie Mejszagoła - Musniki/.

W końcu z.m. kilku żołnierzy litewskich wpadło do zaścianka GIERAŁKI, gminy Szyrwinckiej, gdzie u jednego z mieszkańców przemocą porwali 2-ch synów, których później wcielono do wojska litewskiego do baonu Białoruskiego. Fakt ten jest zaprotokółowany.

VI. Organizacja. W ubiegłym tygodniu wyjaśniono, iż t.zw. „Baon Białoruski" składa się z 3-ch kompanji linjowych i jednej K.K.M. /30 maszynek/ oraz jednej kompanji sztabowej. Skład narodowościowy baonu - różny /żołnierze niemówiący po litewsku/: polacy z powiatów Wileńskiego i Trockiego, białorusini i żydzi.

D-ca baonu płk. Jepienskij; d-ca 1-szej komp. kapt. Bżarowieszczenskij; d-ca 2-giej komp. por. Majorow, subaltern ppor. Samochwałow /wszyscy rosjanie/.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

Personalja M. N. i Sztabu Generalnego w Kownie: Minister Wojny - ppułk. Żukas; Naczelny Wódz - gen. Żukowski; Szef Sztabu Generalnego - pułk. Kleszczyński; Szef Oddziału Operacyjnego - mjr. Szymski; Szef Oddziału Personalnego - por Bobinis; Szef Oddziału Mobilizacyjnego - kpt. Zubrys; Inspektor Wyszkolenia - gen. Kubilis; Naczelnik Aprowizacji - mjr. Zaskiewicz; Szef Awijacji - gen. Krawcewicz; Intendent Armji - urz. wojsk. Grudziński.

VII. Propaganda antyp-polska i bolszewicka.

Propagandę antypolską na terenie Litwy Kowieńskiej zajmują się przeważnie księża, co niejednokrotnie było meldowane.

W ub. tygodniu stwierdzono fakt, iż taką propagandę zajmuje się wikarjusz w Szyrwintach /nazwisko nieznane/, prowadząc prócz tego na szeroką skalę akcję werbunkową do oddziałów partyzanckich. Ma u siebie skład broni, którą natychmiast rozdaje zgłaszającemu się. W razie niechęci ze strony werbowanych - używa pomocy wojska regularnego.

Ogniskiem propagandy bolszewickiej /komunistycznej/ jest przedstawicielstwo sowieckie w Kownie z Akselrodem na czele. Agentury znajdują się w Prenach i Clicie. Czynny udział w robocie komunistycznej bierze wielu oficerów armji lit. . Dążeniem partji komunistycznej jest nie dopuszczenie do ugody polsko-litewskiej i plebiscytu na Wileńszczyznie, oraz wykorzystanie ewentualnego wystąpienia Litwy przeciwko Polsce w celu uchwycenia rządu w swe ręce.

VIII. Życie handlowo-przemysłowe.

Życie handlowo-przemysłowe na Litwie Kowieńskiej powoli wchodzi na normalne tory /pokojowe/. Bardzo dodatnio na rozwój tego wpływa wielka ilość nowych przedsiębiorstw amerykańskich, zorganizowanych przez uchodźców litewskich z Ameryki, które powoli zaczynają wypierać handel niemiecki i żydowski. Główniejsze przedsiębiorstwo następujące: "Amerykańsko-litewskie T-wo Handlowe" z kapitałem 2 ½ miljony dolarów; dostarczane przez nie wszelkie towary na Litwie kosztują znacznie taniej, niż w innych krajach. "T-wo Bałtyckie", filja [illegible] w Kownie operuje kapitałem ½ miljona dolarów. "Amerykańsko-litewskie T-wo Techniczne" operuje kapitałem 2 miljony dolarów; główna [illegible] w Kownie. "Amerykańska Kompanja Przemysłowa" z kapitałem [illegible] ½ miljona dolarów. "T-wo Odbudowy Litwy" z kapitałem 1 miljon [illegible]rów. Prócz tego jest wiele

mniejszych towarzystw.

Wszystkie wymienione przedsiębiorstwa zamierzają wykorzystać Niemen dla celów elektryzacji kraju, oraz założyć kilka fabr. cukru. Amerykańskie T-wo „Niemen" w Kownie wyrabia pługi i brony i w ostatnich czasach większe maszyny rolnicze, oraz turbiny dla młynów. W Kownie, Szawlach i Kurszanach są fabryki skór /funt skóry na zelówki kosztuje 12 - 13 marek niemieckich/. Jest kilka małych fabryk tkackich /metr dobrego sukna kosztuje do 20 marek niemieckich/. Koło Telsz rozwija się ludowy przemysł tkacki.

Wszystkie te towarzystwa przemysłowe powiększyły import do kraju, z którego rząd czerpie wielkie dochody. „Amerykańsko-Litewskie T-wo Handlowe" założone w maju zeszł. r. zapłaciło dotychczas cła do 1 miljona marek ost.

Ł O T Y S Z E.

I. Sytuacja ogólno-militarna.

Wojsko z granic zostało cofnięte nieco w głąb kraju i zastąpione przez „Straż pograniczną". 13-ty p.p. „Tukumski" stoi obecnie w LUCYNIE. Składa się z niemców; jest to Landswehr niemiecki i uważany jest w sferach wojskowych jako pułk nieprawomyślny. Gdy się znajdował jeszcze na froncie bolszewickim był podejrzywany o kontakt z gen. Zeligowskim. Specjalna komisja przeprowadzała w tej sprawie śledztwo, lecz nic nie wykryto i oficerów pułku przeproszono. Sztab tego pułku znajduje się w LUCYNIE.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

II. Dyzlokacja.

Trzy pułku Dywizji Letgalskiej - 7-my, 8-my i 9-ty stoją w RZEŻYCY. Tamże stoi szwadron kawalerji 3-ciej Dywizji.

Koło ANTONOPOLA stoi szwadron Bawarczyków, który wraz z oficerami podczas akcji Bermondta przeszedł na stronę łotewską. Żołnierze przyjęli poddaństwo łotewskie i otrzymują obecnie ziemię przy podziale.

PILSUDSKI INSTITUTE ARCHIVES New York

W UDANOWIE /koło Rzeżycy/ stoi „inżynierna rota" 3-ciej Letgalskiej Dywizji.

W JANOPOLU /5 wiorst od Rzeżycy/ dotychczas stoi „inżynierna rota" Kurzieńskiej Dywizji. Dwa jej plutony stoją w POLISZCZYNIE na północ od OSWIEJA. Kompanja ta jest bogato wyposażona w dynamit, druty i amunicję.

III. Demobilizacja.

Ze starszych roczników demobilizowani są żołnierze urodzeni w latach 1885 - 86 - 87 - 88 [illegible] pozostaje natomiast na służbie roczniki 1891 i 92

B o l s z e w i c y.

XV-ta Armja: - Sztab armji, oraz 56-ta Dywizja odjechała na Kaukaz.

1-sza Baszkirska Dywizja: - zajmuje rejon SIEBIEŻ - MUSZYNA.

31-sza Dywizja: - rzekomo odeszła do ARCHANGIELSKA.

5-ta Dywizja: - Sztab Dywizji wyjechał z POŁOCKA do WITEBSKA.

12-ta Dywizja: - wycofana z frontu w rejon HOMLA, gdzie się rozformowuje.

27-ma Dywizja: - zajmuje rejon BORYSOWA, poprzednio zajmowany przez 17-tą Dyw.

2-ga Dywizja: - zajmuje odcinek BEGOMLA - MIŃSK, wycofanej w głąb kraju 8 Dyw.

10-ta Dywizja: - w rejonie SMIŁOWICZ.-

11-ta Dywizja: - z rejonu WITEBSKA, przerzucona w rejon PIOTROGRÓD - CARSKIE SIOŁO.

6-ta Dywizja: - z rejonu SIENNA przerzucona na północ do rejonu KLASOICY.

R ó ż n e .

Na odcinku DWINSK zauważono wzmocnienie i zwiększenie ilości placówek.

Wśród ludności cywilnej rami neutralnego w rejon POŁOCK - DWINSK przybyła [illegible]

Rozpowszechnia się pogłoski, wśród ludności cywilnej, [illegible] o wycofaniu oddziałów wojskowych z rejonu MIŃSKA, a na ich miejsce ma przybyć milicja. Zmiana ta ma być przeprowadzoną prawdopodobnie w związku z zamierzonym plebiscytem na Białej Rusi.

W rejonie POŁOCKA urządzają komuniści pośród ludności cywilnej wiece, na których tłomaczą i zachęcają ludność do wojny z Polską.

Ostatniemi czasy krążą pogłoski, że bolszewicy wstrzymali demobilizację i że w wojsku wprowadzają straszny rygor, chcąc w ten sposób podnieść wartość bojową swojej armji.

W rejonie MIŃSKA operuje specjalny oddział komunistów, zadaniem którego jest wyłapywanie dezerterów.

Za zgodność:

/-/ W R O T N O W S K I kpt.
Szef Oddziału II-go.

Kulesinski por.
Kierownik Sekcji Ofenzywy.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L. Dz. 6705/19 dnia 7/VII 1921 r.
załącz. Wydział

272